

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 274/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť A. P., P., zastúpenej advokátkou Mgr. M. M., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 doručená sťažnosť A. P., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením

Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 a žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Krajského súdu Trnava č. 24Co/260/2011-328 zo dňa 28. 11. 2012, a Uznesením Okresného súdu Trnava zo dňa 26. 07. 2011, č. k. 16C/49/2005-284 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu Trnava č. 24Co/260/2011-328 zo dňa 28. 11. 2012 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 275,94 € (za dva úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastupovania a spísanie sťažnosti a jej podanie: 2 x 130,16 € + 2 x paušál 7,81 €) na účet jej právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od tohto nálezu.“

Ako vyplýva z podanej sťažnosti a z jej príloh, sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 16 C 49/2005 žalobou doručenou okresnému súdu 6. mája 2005 proti spoločnosti C., s. r. o., P. (ďalej len „žalovaný“), určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru. Okresný súd v priebehu konania vyzval sťažovateľku pod hrozbou zastavenia konania na úhradu súdneho poplatku (napriek tomu, že v konaní bola od tejto povinnosti oslobodená). Sťažovateľka zaplatila súdne poplatky, a to 33,19 € dňa 21. júna 2005, 16,50 € dňa 27. januára 2006 a 456,08 € dňa 22. marca 2006. V priebehu konania v podaní (odvolaní) z 23. júna 2006 sťažovateľka žiadala o vrátenie zaplatených súdnych poplatkov a krajský súd v rozhodnutí (o podanom odvolaní) zo 4. decembra 2006 skonštatoval, že je povinnosťou okresného súdu sťažovateľke zaplatené súdne poplatky bez meškania a bez krátenia vrátiť podľa § 11 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Sťažovateľka opätovne žiadala o vrátenie zaplatených súdnych poplatkov v podaniach adresovaných okresnému súdu zo 4. februára 2008, 14. mája 2008, ústne na pojednávaní 27. marca 2008 a samostatným návrhom na doplnenie rozsudku o výrok o vrátení súdneho poplatku (z 23. júla 2008). Hoci okresný súd bol povinný rozhodnúť o vrátení súdneho

poplatku aj bez návrhu, neurobil tak ani na základe uvedených žiadostí sťažovateľky. Naposledy sťažovateľka požiadala o vrátenie zaplatených súdnych poplatkov podaním doručeným okresnému súdu 20. júla 2011.

Okresný súd uznesením č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 o návrhu sťažovateľky na vrátenie súdnych poplatkov z 20. júla 2011 rozhodol tak, že návrh zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že o vrátení súdneho poplatku nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol poplatok zaplatený (§ 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Prekluzívna lehota na rozhodnutie okresného súdu o vrátení súdneho poplatku vo vzťahu k jednotlivým sťažovateľkou zaplateným súdnym poplatkom uplynula, a to 31. decembra 2008 (pokiaľ ide o súdny poplatok 33,19 € zaplatený 21. júna 2005) a 31. decembra 2009 (pokiaľ ide o súdny poplatok 16,50 € zaplatený 27. januára 2006 a súdny poplatok 456,08 € zaplatený 22. marca 2006).

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 podala sťažovateľka odvolanie, ktorým navrhla napadnuté rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že o vrátenie súdneho poplatku žiadala nielen podaním doručeným okresnému súdu 20. júla 2011, o ktorom okresný súd rozhodoval, ale už aj skôr (4. februára 2008, 27. marca 2008, 14. mája 2008 a 23. júla 2008). Všetky tieto žiadosti boli včasným uplatnením jej práva na vrátenie súdneho poplatku, pretože boli okresnému súdu doručené pred uplynutím trojročnej prekluzívnej lehoty. Nevrátenie súdneho poplatku navyše vytkol okresnému súdu aj krajský súd ešte v rozhodnutí zo 4. decembra 2006. Podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je súd povinný vrátiť súdny poplatok, ak ho zaplatil ten, kto ho platiť nebol povinný, a navyše súd je povinný takýto súdny poplatok vrátiť aj bez návrhu. Podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, ak súd vydá nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu. Napriek tomu ostal okresný súd nečinný. Pokiaľ sťažovateľka žiadala včas o vrátenie súdneho poplatku, trojročná lehota prestala podľa § 112 Občianskeho zákonníka plynúť, a preto nárok sťažovateľky nezanikol. Nevrátenie súdneho poplatku sťažovateľke (a opačný výklad citovaných ustanovení) za daných okolností zhoršuje postavenie sťažovateľky vo finančno-poplatkovom vzťahu so štátom v prospech štátu a je prejavom

nespravodlivosti v tomto vzťahu. Okresný súd svojou nečinnosťou, ktorá mu bola vytýkaná, zaviniť, že o nároku sťažovateľky na vrátenie súdneho poplatku rozhodoval až v roku 2011. Podľa názoru sťažovateľky ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch je potrebné aplikovať v spojení s § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, čoho dôsledkom je záver, že lehotu na vrátenie súdneho poplatku v prípade nesprávneho rozhodnutia o poplatkovej povinnosti je možné počítat' až od okamihu zmeny, resp. zrušenia nesprávneho rozhodnutia súdu o poplatkovej povinnosti. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľka poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 33/2000, z ktorého podľa jej názoru vyplýva, že pri aplikácii § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch treba vziať do úvahy aj vnútorný odkaz § 11, ktorý upravuje podmienky vrátenia súdneho poplatku v jednotlivých prípadoch.

Krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol uznesením č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 ako vecne správne podľa § 219 OSP potvrdil. Dospel k záveru, že okresný súd správne aplikoval § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, a zároveň uviedol, že k prerušeniu trojročnej lehoty nedošlo, pretože táto sa neprerušuje ani v prípade, ak je prerušené samotné konanie vo veci samej – poplatkové konanie je samostatným konaním upraveným osobitným predpisom. Pokiaľ sťažovateľka poukazovala v odvolaní na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000, toto sa podľa názoru odvolacieho súdu na vec sťažovateľky nevzťahuje, pretože riešilo otázku vrátenia súdneho poplatku pri späťvzatí návrhu pred prvým pojednávaním.

Uznesenie krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 bolo sťažovateľke doručené 29. januára 2013.

Sťažovateľka sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 a uznesením krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 odôvodnila tým, že rozhodnutie krajského súdu je založené na svojvoľnej a ústavne nekonformnej aplikácii dotknutých ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. Sťažovateľke nebola súdna ochrana poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite, pretože v procese aplikácie práva nebol zohľadnený účel a zmysel inštitútu vrátenia súdneho poplatku. Sťažovateľka poukázala na to, že krajský súd, pokiaľ ide o jej argumentáciu rozhodnutím najvyššieho

súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000, toto rozhodnutie nevzal do úvahy s odôvodnením, že sa týkalo prípadu vrátenia súdneho poplatku pri späťvzátí návrhu pred prvým pojednávaním vo veci, hoci v čase rozhodovania najvyššieho súdu v danej veci znenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch (pred 1. januárom 2006) nerozlišovalo jednotlivé prípady vrátenia súdneho poplatku (neobsahovalo výnimku vzťahujúcu sa na prípady späťvzatého návrhu pred prvým pojednávaním) a znelo: „*O vrátení poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený.*“ Sťažovateľka ďalej poukázala na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 312/07, z ktorého podľa jej názoru vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000 vyplýva, že § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch je potrebné analogicky aplikovať nielen na prípady späťvzatia návrhu pred prvým pojednávaním, ale aj na prípady zaplateného súdneho poplatku na základe nesprávneho rozhodnutia súdu – aj vo veci sťažovateľky trojročná prekluzívna lehota môže začať plynúť až odo dňa zrušenia nesprávneho rozhodnutia okresného súdu o poplatkovej povinnosti, lebo dovedy treba súdny poplatok považovať za zaplatený na základe rozhodnutia súdu o jeho vyrubení. Krajský súd vo veci sťažovateľky rozhodol odchyľne od oboch týchto rozhodnutí.

Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 a uznesením krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 sťažovateľka poukázala na to, že nedôvodne zaplatený súdny poplatok predstavuje finančné prostriedky, na vrátenie ktorých má účastník konania legitímnu nádej, a preto patrí do pojmu majetok.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy jednak uznesením okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011 a jednak uznesením krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 16 C 49/2005-284 z 26. júla 2011. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľky, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol uznesením č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012. Krajský súd ako súd odvolací bol teda súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie žalobcu bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Ďalej sa ústavný súd zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Krajský súd uznesenie č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 odôvodnil takto:

„Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na vyhlásenie uznesenia, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa, obsiahnutými v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktoré odôvodnenie je dostatočné, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa správne zamietol návrh navrhovateľky na vrátenie súdnych poplatkov, keď správne aplikoval ust. § 13 ods. 3 zák. č. 71/92 Zb. o súdnych poplatkoch, v zmysle ktorého o vrátení súdneho poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený. To neplatí, ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním. Uvedené ustanovenie jednoznačne upravuje, že súd nemôže po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený, ktoré tri roky jednoznačne uplynuli, rozhodnúť o vrátení poplatku. Jediná výnimka z uvedeného je v prípade, ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania... späť pred prvým pojednávaním. Skutočnosti, uvádzané navrhovateľkou v odvolaní, že jej vznikol nárok na vrátenie súdneho poplatku, ktoré vôbec nemala zaplatiť, nakoľko bola v predmetnej veci od súdnych poplatkov oslobodená a tiež skutočnosť, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí súdu prvého stupňa prikázal vrátiť navrhovateľke súdne poplatky, tiež skutočnosť, že navrhovateľka sa opakovane vrátenia súdnych poplatkov domáhala, sú pravdivé, avšak nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého uznesenia, teda nedávajú súdu možnosť rozhodnúť o vrátení poplatku. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukazuje navrhovateľka v odvolaní, sa na daný prípad nevzťahuje, keď v tomto rozhodnutí je právne riešená situácia vrátenia súdneho poplatku pri späťvzátí návrhu pred prvým pojednávaním. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom navrhovateľky, že uplatnením nároku na vrátenie

poplatku sa premlčuje plynutie prekluzívnej 3-ročnej lehoty, kde odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že lehota na vrátenie súdneho poplatku sa neprerušuje ani v prípade, ak samotné konanie vo veci samej je prerušené. Aj keď spravidla poplatkové konanie úzko súvisí s konaním vo veci samej, uskutočňuje sa v jeho rámci, avšak je samostatným konaním, ktoré je upravené osobitným procesným predpisom.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Sťažovateľka vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 namietala, že krajský súd aplikoval ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ústavne nekonformným spôsobom, v rozpore s jeho účelom a zmyslom, bez zohľadnenia iných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch (§ 11 ods. 1 a § 12 ods. 3) a navyše v rozpore s rozhodnutím ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 312/07 (a teda aj s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000). Sťažovateľka je presvedčená, že ústavne konformný výklad § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch je pre prípad zaplateného súdneho poplatku, ktorý nikdy zaplatený byť nemal a bol zaplatený na výzvu súdu, taký, že trojročná prekluzívna lehota môže začať plynúť až odo dňa zrušenia nesprávneho rozhodnutia okresného súdu o poplatkovej povinnosti (pretože dovedty treba súdny poplatok považovať za zaplatený na základe rozhodnutia súdu o jeho vyrubení).

Podľa § 11 ods. 1 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch poplatok sa vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu.

Podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu.

Podľa § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch o vrátení poplatku podľa § 11 nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol

zaplatený; to neplatí, ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním.

Do 31. decembra 2005 ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení pred novelou vykonanou zákonom č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o súdnych poplatkoch, neobsahovalo text za bodkočiarkou.

Ústavný súd sa už v minulosti vo svojej rozhodovacej praxi zaoberal (nielen vo veci sp. zn. IV. ÚS 312/07) sťažnosťami namietajúcimi porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy nevrátením súdneho poplatku pre uplynutie prekluzívnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, pričom vždy dôsledne rozlišoval, či ide o prípady nevrátenia súdneho poplatku po tom, čo navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním (napr. IV. ÚS 312/07, III. ÚS 328/05), alebo o prípady iné (napr. IV. ÚS 544/2012).

Najvyšší súd vo veci sp. zn. 3 Obo 33/2000, zaoberajúc sa vrátením súdneho poplatku po späťvzatí návrhu pred prvým pojednávaním podľa právneho stavu pred novelou zákona o súdnych poplatkoch (obdobne ako aj ústavný súd v prvej skupine už označených vecí), vychádzal z toho, že v prípade späťvzatia návrhu na začatie konania pred prvým pojednávaním možno o vrátení súdneho poplatku rozhodnúť aj po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty výkladom § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v pôvodnom znení založeným na princípe, podľa ktorého prekluzívna lehota začína plynúť od účinnosti procesného úkonu týkajúceho sa späťvzatia návrhu, lebo najskôr odvtedy vzniká poplatníkovi podľa § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nárok na vrátenie poplatku – dovtedy bol súdny poplatok zaplatený dôvodne. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 312/07-46 z 22. mája 2008, na ktorý poukazuje sťažovateľka, rozhodujúc o ústavnej sťažnosti smerujúcej proti inému rozhodnutiu odvolacieho súdu (týkajúceho sa tiež prípadu späťvzatia návrhu pred prvým pojednávaním), konštatoval porušenie práv sťažovateľa v dôsledku toho, že všeobecný súd sa v jeho veci dostatočne s existenciou rozhodnutia

najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000 nevysporiadal a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil.

Neobstojí teda námietka sťažovateľky, že rozhodnutie krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 je v rozpore s rozhodnutím ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 312/07 a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000, pretože obe tieto rozhodnutia nijako nedopadajú na vec sťažovateľky (ako to správne konštatoval aj krajský súd vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000), keďže sa týkajú prípadu (ne)vrátenia súdneho poplatku síce s poukazom na § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, avšak z dôvodu späťvzatia návrhu na začatie konania pred prvým pojednávaním vo veci. Z ich obsahu nemožno vyvodiť záver, ktorý vytvára sťažovateľka, a to aj napriek tomu, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 33/2000 bolo vydané podľa právneho stavu pred 1. januárom 2006.

Ústavný súd, zaoberajúc sa nevrátením súdneho poplatku v inom prípade, než je nevrátenie súdneho poplatku po tom, čo navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním, vo veci sp. zn. IV. ÚS 544/2012 konštatoval, že „vrátiť súdny poplatok možno v súlade s § 13 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch aj po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený, len v prípade späťvzatia návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, ku ktorému došlo pred prvým pojednávaním“, a pretože v danom prípade o takúto situáciu v okolnostiach namietaného postupu krajského súdu nešlo (konanie bolo zastavené pre výmaz žalovaného z obchodného registra), podľa názoru ústavného súdu v takom prípade „nevrátenie súdneho poplatku treba považovať za ústavne udržateľné a akceptovateľné“.

Od tohto názoru sa nemá ústavný súd dôvod odchýliť ani vo veci sťažovateľky.

Ako vyplýva z citovaných zákonných ustanovení, súd je povinný vrátiť súdny poplatok (aj) tomu, kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu. Súd je oprávnený nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti zrušiť aj bez návrhu. Do 31. decembra 2005 o vrátení poplatku v každom prípade podľa § 11 zákona o súdnych

poplatkoch mohol súd rozhodnúť iba do uplynutia troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený. Od 1. januára 2006 platí, že v zákonom ustanovených prípadoch môže súd rozhodnúť aj po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol súdny poplatok zaplatený, avšak iba v taxatívne definovaných prípadoch, ktorými sú späťvzatie návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, pred prvým pojednávaním.

Pokiaľ sťažovateľka dovodzuje, že aj v prípade zaplateného súdneho poplatku na výzvu súdu, ktorý podľa zákona o súdnych poplatkoch nebola nikdy povinná zaplatiť, je potrebné analogicky (s poukazom na IV. ÚS 312/07) dospieť k záveru, že trojročná prekluzívna lehota začína plynúť až zrušením nesprávneho rozhodnutia o poplatkovej povinnosti, tento jej názor neobstojí. Neplatí totiž, že až do zrušenia rozhodnutia o poplatkovej povinnosti súdom treba považovať súdny poplatok za dôvodne zaplatený. Súdny poplatok vo veci sťažovateľky nebol nikdy zaplatený dôvodne, a preto ho mohla žiadať vrátiť kedykoľvek po jeho zaplatení (na rozdiel od prípadu späťvzatia návrhu na začatie konania). To, že sťažovateľka sa obmedzila na to, že iba žiadala o jeho vrátenie a počas troch rokov od jeho zaplatenia nepodnikla iné právne kroky proti nečinnosti súdu, nemôže založiť konštatovanie o porušení jej základného práva na súdnu ochranu, ktorého konštatovania sa domáha až po uplynutí prekluzívnej lehoty.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky nezistil existenciu takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie okresného súdu o nevrátení súdneho poplatku, a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o jeho porušení, a preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľka tiež namieta, že uznesením krajského súdu č. k. 24 Co 260/2011-328 z 28. novembra 2012 došlo aj k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Zaplatený súdny poplatok (tak ako to správne uvádza aj sťažovateľka) predstavuje finančné prostriedky, na vrátenie ktorých má účastník súdneho konania legitímnu nádej za splnenia zákonných podmienok (napr. v rámci náhrady trov konania pri priaznivom rozhodnutí v merite veci alebo pri vrátení súdneho poplatku v zákonom predvídaných prípadoch), a preto sťažovateľkou uplatňovaný nárok možno subsumovať pod pojem majetok, resp. vlastnícke právo, ktorému je v súlade s judikatúrou ústavného súdu (vychádzajúcej z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva) poskytovaná ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v tejto súvislosti v nadväznosti na už uvedené poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, v zmysle ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení uvedených práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a tiež v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010).

Z uvedeného vyplýva, že porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy možno v konaní pred ústavným súdom zásadne namietať len v spojení s namietaním porušenia základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy. Táto právomoc ústavného súdu však nie je zároveň spojená so vznikom jeho oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe

výkladu a uplatňovania zákonov. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak v danom prípade nemožno uvažovať ani o porušení jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Pre úplnosť ústavný súd poukazuje i na to, že legitímna nádej sťažovateľky na vrátenie súdneho poplatku môže existovať iba v prípade, ak sťažovateľka spĺňa podmienky na jeho vrátenie. Jednou z týchto podmienok však je i to, že všeobecný súd rozhodne o jeho vrátení počas prekluzívnej trojročnej lehoty. Sťažovateľka mala k dispozícii dostatok procesných prostriedkov na to, aby všeobecný súd priviedla k včasnému rozhodnutiu o vrátení súdneho poplatku v situácii, keď bol sám nečinný, tieto však nevyužila (a ich využitie ani netvrdila).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2013